

Tefekkür üzerine

Merve Hanım: “Mesnevî-i Nûriye’deki şu cümleleri izah eder misiniz: 1- “Sen bazı vecihlerden fenaya gittiğin zaman Hâlık-ı Rahman-ı Rahim’in ilminde, meşhudunda, malûmunda bâki kalmaklığın senin bekan için kâfidir”

2- “Hem de, afakî tefekkür, dipsiz denize benziyor, sahili yoktur; içine dalma boğulursun.”

1- “Sen bazı vecihlerden fenâyâ gittiğin zaman Hâlık-ı Rahmân-ı Rahîm’in ilminde, meşhûdunda, mâlûmunda bâkî kalmaklığın senin bekân için kâfidir.” 1

İnsan fânîdir. Dünya hemen her bakımından insanı yiyip söndürmeye hazır bir potansiyele sahiptir. Üzerindeki fenâ damgası insanı durmadan hırpalamaktadır. İnsan âcizdir, yalnızdır, kimsesizdir.

Oysa “Allah’a İmân” gibi bir güç ağı ve kudret bağı insanın yanı başında hazır durmaktadır. İnsan el verdiği elinden tutacak, gönül verdiği gönlünü sonsuz şekilde kavrayacak bu îmân aydınlığı kendisine şah damarından daha yakındır. İnsan bir tek yönelişle, tek bir niyetle, hâlis bir teveccühle, katıksız bir samimiyetle bu dev âsâ aydınlığa kavuşabilir ve artık fenâ rüzgârlarının can yakıcı darbesine mâruz kalmaktan kurtulabilir.

Aksi takdirde, geleceğin yokluk, ölüm ve ayrılık taşlarıyla örülü yolları, insanı her gün yıkmakta, her gün soldurmakta, her gün bitirmekte, her gün ölmeden öldürmektedir. Varlıktan kopma düşüncesi dayanılmaz bir keder halinde insanoğlunun her gün gözünü karartmakta, her gün yüreğini yakmaktadır.

Oysa insan îmânda ne yüksek varlık olduğunu, Allah’a yönelişte ne sonsuz hayat müjdesi gizlendiğini, Allah’ın rızâsında ne erişilmez saadet bulunduğunu bir bilse, bir bilse, bir bilse... Hiç îmâna karşı öyle kayıtsız kalabilir mi? Hiç Allah’a karşı böyle duyarsız davranabilir mi? Hiç Allah’ın emirlerine karşı böyle umursamaz olabilir mi? Hiç Allah’ın rahmetine karşı böyle ilgisiz bulunabilir mi?

Öyle ki ölümle insan fenâyâ, yok olmaya, mahv olmaya, çürümeye, erimeye, bozulmaya, dağılmaya gitmiyor. Ölüm hiçbir şekilde dağılmak ve bozulmak değildir.

Dünyadan ayrılmak hiçbir biçimde yok olmak ve mahv olmak değildir.

Unutmamalıdır ki insan cisim itibariyle her sene değişmekte, her sene başkalaşmakta, her sene vücudunun yapı taşı olan hücrelerini bir yandan atarken, diğer yandan tazelenmektedir. Bu bir yok oluş süreci değil, bir yenilenmek ve tâzelenmek sürecidir. Yaratılış faaliyetinin devam edişidir. Kudretin insanı ilmek ilmek işlemesi ve yeni hayatlara mazhar kılmasıdır. Bir gün gelip vücud elbisesi birden bire ruhumuzdan boşanırsa, veya ruhumuz bir et ve kemik kafesten ibâret olan cisim yuvasından çıkar giderse, yani ölüm dediğimiz şey başımıza gelirse biz yok mu olacağız? Fenâ mı bulacağız? Cismimizin çürüyüp dağılması bizim de dağılmamız, çürümemiz ve hayatı terk etmemiz demek mi olacak? Yoksa hayat yeni bir tarz ve biçimde devam mı edecek?

İşte Üstad Bedüzzaman Hazretleri bu sorulara cevap veriyor. Diyor ki: Sen bazı yönlerden fenâyâ gittiğin zaman, Hâlık-ı Rahmân-ı Rahîm'in ilminde, görüşünde, bilgisinde yok oluyor değilsin, fenâ buluyor değilsin. Allah'ın ilminde ve görüşünde var olman ve bunu îmân cihetiyle hissetmen, sana varlık ve bekâ olarak yeter.

Nitekim, Hâlık-ı Rahmân-ı Rahîm ezeli ilim Sahibidir, ezeli görüş ve bilgi Sahibidir. Bundandır ki, insana ebediyeti ve bekâyı vaad etmiştir.

2- "Hem de, âfâkî tefekkür, dipsiz denize benziyor, sahili yoktur; içine dalma, boğulursun" 2

Âfâkî tefekkürden maksat, insanın dış dünyaya, yani tabiata, dünyanın yapısına, yıldızların şekline ve şartlarına, zerrelere ve kürelerin özelliklerine, yani kâinâtın maddî olarak varlığına çokça dalması ve kendini unutması; kendini ve iç dünyasını ihmal ettiği için dış dünyadaki bulgularını inanç dünyasıyla birleştirmeksizin kuru bir bilgi yığını haline getirmesidir.

İnsan bütün dış bilgilerini îmânıyla ve Tevhid inancıyla birleştirmelidir. Allah'ın isimlerinin bir bütün olarak tecellî ettiğini görmeli ve îmân etmelidir. Üstad Hazretlerinin bir diğer ifâdesiyle, Kadîr ve Hâlık isimlerinin tecellîlerini inkâr edemediği için gören, fakat bu tecellîleri Alîm ismiyle birleştiremeyen, yani bu tecellîlerin arkasında bilen bir yaratıcı olduğu hakîkatine îmân etmeyen insan, gaflet ve dalâlet bataklığına düşer.³

Daha çok iç âlemine dönen, kendisini tanımaya gayret eden, dış âlemden aldığı bilgileri kalbî tefekkürüyle birleştiren ve doğru yorumlayan insan ise, Allah'ın varlığı ve birliği inancını rahatlıkla kavrar. Aksi takdirde dış âlemdeki çokluklar ve dağınık bilgiler insanın fikrini dağıtacak, insana evham verecek, enâniyetini ve benlik

duygusunu kalınlaştıracak ve gafletine kuvvet verecektir. Bu iđ ve kuru bilgiler tabiat bataklığına dűşmesini kolaylaştıracaktır. İşte insanı dalâlete götüren okluk yolu budur.

Dipnotlar:

- 1- Mesnevî-i Nûriye, s. 206.,
- 2- Mesnevî-i Nûriye, s. 125.,
- 3- Sözlere, s. 301.